

Stockholms kommun

Beslut för grundsärskola

---

efter tillsyn i Vällingbyskolan
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Vällingbyskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Vällingbyskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 8 mars 2016 och den 10 mars 2016.

Måluppfyllelse och resultat

I Skolverkets officiella statistik saknas kunskapsresultat för Vällingbyskolans grundskola. Skolan har inte heller någon egen sammanställning av elevernas kunskapsresultat.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-09-09
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-09-09

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister inom bedömningsområdena Förutsättningar för lärande och trygghet och Styrning och utveckling av verksamheten.

Vid tillsynen har det framkommit att personalen och eleverna i grundsärskolan har tillgång till elevhälsans kompetenser men att grundsärskolans elever inte i tillräckligt stor utsträckning innefattas av elevhälsans främjande och hälsoförebyggande arbete, till exempel när det gäller det generellt inriktade arbetet med elevernas lärmiljö. Elever i grundsärskolan får möjlighet att delta i grundskolans aktiviteter kopplade till förebyggande och hälsofrämjande arbete, såsom temadagar. Men denna medverkan utgår inte från en analys över vilka behov eleverna i grundsärskolan har.

Tillsynen visar även att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet för grundsärskolan. Dokumentation av kvalitetsarbetet saknas gällande

Beslut

2016-04-25

4 (13)

Dnr 43 - 2015:10101

kunskapsresultaten. Dessa följs upp av lärarna på individnivå men det finns inga samlade resultat av elevernas kunskaper på skolnivå. Uppföljning av elevhälsans arbete i grundsärskolan saknas också. För att utbildningen ska utvecklas krävs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av uppföljning och analys av resultaten. Utifrån analysen ska rektorn fatta beslut om utvecklingsåtgärder och se till att dessa planeras och genomförs. Detta arbete behöver utvecklas på Vällingbyskolans grundsärskola.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den **9 september 2016** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att eleverna i grundsärskolan omfattas av elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan inte samverkar gällande de förebyggande och hälsofrämjande insatserna i Vällingbyskolans grundsärskola.

I intervjuerna med lärarna, elevhälsans representanter och rektor framgår det att skolans elevhälsa inte arbetar med eleverna i grundsärskolan gällande det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Rektorn uppger att specialpedagog från grundsärskolan är den som har i uppdrag att arbeta förebyggande och hälsofrämjande men att elevhälsan i övrigt inte arbetar med detta uppdrag kopplat till grundsärskolan. Vid tiden för tillsynsbesök är denna specialpedagog sjukskriven men uppdraget att ansvara för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är inte delegerat till någon annan personal. Vid intervju uppger lärare och elevassistent i grundsärskolan att grundsärskolan inte har någon förebyggande elevhälsa. Lärare på grundsärskolan efterlyser insatser kopplade till exempelvis sex och samlevnad samt övervikt. Elevhälsan uppger att deras förebyggande och hälsofrämjande insatser består av anordnande av temadagar och att grundsärskolans elever och lärare har möjlighet att medverka vid dessa. Valet av temadagar utgår dock inte utifrån identifierade behov för grundsärskolans elever. Elevhälsan och biträdande rektor träffas en gång i månaden gällande elever som går på grundsärskolan men dessa möten är av åtgärdande art för enskilda elever.

I skollagen anges att det för eleverna i grundsärskolan ska finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsan förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Enligt vad som framkommit vid tillsynen förekommer begränsad samverkan, i synnerhet gällande det främjande och förebyggande arbetet, mellan elevhälsans professioner och grundsärskolans personal.

Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna i grundsärskolan har tillgång till de kompetenser som elevhälsan enligt skollagen ska omfatta. Dock visar utredningen att elevhälsan inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för elever på Vällingbyskolans grundsärskola. Skolan behöver därmed utveckla elevhälsans arbete så att det kan stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål samt undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Skolinspektionen bedömer att elevhälsans uppdrag att arbeta förebyggande och hälsofrämjande behöver förstärkas och förtydligas när det gäller grundskolan, så att arbetet utgår från elevernas behov.

Motivering till föreläggande som ingripande

Stockholms kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Stockholms kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp grundsärskolans resultat, analysera dessa och besluta om nödvändiga åtgärder utifrån de behov som framkommer vid analysen. Rektorn ska också planera för, och se till att åtgärderna genomförs.
- Rektor ska se till att uppföljning, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Vällingby grundsärskola inte uppfyller författningarnas krav vad gäller uppföljning av kunskapsresultat, analys av vad som påverkat grundsärskolans kunskapsresultat och utifrån denna analys besluta om utvecklingsåtgärder. Vällingby grundsärskola uppfyller inte heller författningarnas krav gällande dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet. Enligt skollagen ska rektorns arbete med att kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen dokumenteras.

Rektorn behöver se till att kvalitetsarbetet utöver en uppföljning av enhetens resultat innefattar en analys av kunskapsresultaten och tydliga åtgärder kopplade till analysen. En sådan analys av verksamheten är ett viktigt underlag för att kunna identifiera vilka åtgärder som måste vidtas för att utveckla verksamheten.

Skolinspektionen har tagit del av det dokumenterade systematiska kvalitetsarbete som gäller för verksamheten vid Vällingby skola. Detta arbete finns samlat i dokumenten "Verksamhetsberättelse VB 2015 för Vällingbyskolan", "Verksamhetsplan 2016 för Vällingbyskolan" och "Tertialrapport Tertial 2 2015 för Vällingbyskolan". Av dokumentgranskningen framgår att rektorns dokumentation av resultat och framtagna utvecklingsåtgärder främst gäller grundskoleverksamheten. Utredningen visar att de utvecklingsåtgärder som grundsärskolan omfattas av, är av sådan allmän karaktär att de i nuvarande form inte kan följas upp, analyseras och ligga till grund för nya utvecklingsåtgärder. Rektor samt biträdande rektor bekräftar vid intervju att utvecklingsområdena för grundsärskolan är allmänt hållna och uppger vidare att det är svårt att veta hur målen ska nås.

Skolinspektionens intervju med lärarna styrker Skolinspektionens bedömning att det saknas beslutade utvecklingsåtgärder kopplade till uppföljning och

analys av grundsärskolans kunskapsresultat. Lärarna uppger i intervjun att de inte känner till vilka utvecklingsområden grundsärskolan omfattas av.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Rektor bör skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolinspektionens bedömning är att de beslutade utvecklingsåtgärderna för Vällingbyskolans verksamhet främst gäller grundskoleverksamheten och att det saknas beslutade utvecklingsåtgärder kopplade till grundsärskolans kunskapsresultat. Detta kan leda till att prioriteringar av utvecklingsåtgärder för grundsärskolans verksamhet uteblir.

Motivering till föreläggande som ingripande

Stockholms kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Stockholms kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Hedén
Beslutsfattare

Anita Kettunen
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Vällingbyskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Vällingbyskolan

Vällingbyskolans grundsärskola är en kommunal skola med årskurs 6-9. Grundsärskolan har både grundsärskole- och träningskoleinriktning. Vid tiden för tillsynen fanns det nio elever inskrivna i grundsärskolan. Grundsärskolan är samlokaliserad med den kommunala grundskolan Vällingbyskolan. Rektorn för grundsärskolan är också rektor för grundskolan. Detta beslut gäller endast grundsärskolan.